

Retningslinjer for fagfelleevaluering i Ergoterapeuten

Tidsskriftet Ergoterapeuten vil fra i år av publisere både fagartikler og vitenskapelige artikler. I forbindelse med dette arbeidet vil vi presentere retningslinjene for fagfelleevaluering av vitenskapelige artikler i tidsskriftet Ergoterapeuten.

AV SISSEL HORGHAGEN OG UNNI SVEEN

Norsk Ergoterapeutforbund (NETF) eier og utgir tidsskriftet *Ergoterapeuten*. Tidsskriftet redigeres av ansvarlig redaktør i samsvar med Redaktørplakaten og pressens Vær Varsomplakat. Tidsskriftet *Ergoterapeuten* er også medlem av Den Norske Fagpressens Forening. Ved hvert Landsmøte velges en redaksjonskomitee. Denne komiteen skal arbeide i henhold til tidsskriftets formålsparagraf og være rådgivende for Sentralstyret i spørsmål vedrørende fagtidsskriftet. Redaksjonskomiteen skal også være et kritisk forum for å sikre bladets kvalitet. *Ergoterapeuten* skal gjennom en saklig og fri informasjonsformidling bidra til at ergoterapifaget utvikler seg i samsvar med samfunnets og befolkningens behov for helsetjenester. *Bladet* skal være et medium for å belyse ergoterapifaglige, organisasjonspolitiske, utdanningspolitiske og helse- og sosialpolitiske forhold. Blant flere mandater som er pålagt redaksjonskomiteen, skal den også kvalitetssikre innsendte fagartikler.

Når vi fra 2009 begynner å publisere vitenskapelige artikler, betyr det at flere enn redaksjonskomiteen må være med på å gjøre vurderinger av artikler. Denne artikkelen fokuserer

nettopp på retningslinjene for å vurdere vitenskapelige artikler for tidsskriftet *Ergoterapeuten*.

Vitenskapelige fagartikler fra 2009

Tidsskriftet *Ergoterapeuten* vil fra år 2009 publisere vitenskapelige fagartikler som er vurdert av to eksterne «fagfeller» med særlig kompetanse og forskningserfaring. Konkret vil dette innebære at fagfellene har doktorgrad, førstelektorkompetanse og har vært førsteforfatter på minst én publisert, fagfelleevaluert vitenskapelig artikkel. For å kunne utgi vitenskapelige artikler, er tidsskriftet avhengig av frivillig innsats fra fagfellene. Denne ordningen skal sikre en høy vitenskapelig, faglig og etisk standard på publikasjonene. Etter vanlig praksis vil fagfellenes funksjon være rådgivende, og arbeidet er ikke lønnet. Artikkelen som sendes inn for publisering, kan være skrevet på norsk eller engelsk. Der som artikkelen er skrevet på norsk, skal abstraktet være på engelsk. Er artikkelen skrevet på engelsk, skal abstraktet være på norsk.

Fagfelleevaluering

Fagfelleevaluering kalles på engelsk *peer review*. I tidsskriftet *Ergoterapeuten* vil vi anvende det norske ordet fagfelle og fagfelleevaluering. Fagfelleevaluering benyttes i økende grad også for søknader om forskningsmidler. Formålet med fagfelleevaluering er å vurdere og heve det faglige nivået på en publisering. Tidsskrift der artiklene gjennomgår en *peer review*, kalles et refereebasert tidsskrift.

Det finnes svakheter ved denne metoden som med alt annet. Oppslag i media har i de siste årene vist at det kan være vanskelig for fagfellene å oppdage feil og eventuelt juks som er gjort fra forfatterens side, da fagfel-

lene ikke har tilgang til originale data som ligger til grunn for materialet artikkelen er basert på. Andre svakheter som har vært omtalt i mediene, er at manuskript fra forskere som har et kjent navn i enkelte tilfeller kan bli mindre kritisk vurdert enn manuskript fra ukjente forskere.

Krav til en vitenskapelig fagartikkel

Forventningen til en vitenskapelig artikkel som publiseres i *Ergoterapeuten* er stor, og kravene skal være like høye som tilsvarende tidsskrift med fagfelleevaluering. Artikkelen skal være gjennomgått med kritisk blikk av fagfeller som har kjennskap til fagområdet og forskningsmetodene. Generelle krav som artikkelen må innfri:

- Artikkelen har et aktivitetsperspektiv eller har et fokusområde som er relevant for fagområdet ergoterapi eller aktivitetsvitenskap.
- Artikkelen er aktuell og tilfører ny kunnskap til faget ergoterapi eller aktivitetsvitenskap.
- Artikkelens utvalg kan være både terapeuter og brukere.
- Artikkelen kan være en litteraturstudie der det gjøres en grundig gjennomgang av et definert kunnskapsfelt.
- Artikkelen har et oppdatert og begrunnet teoretisk grunnlag.
- Artikkelen har konkrete og begrunnede metodiske beskrivelser, og forfatterne viser evne til å vurdere studiets design og metodikk med vitenskapelig kritisk refleksjon.
- Artikkelens analyse er konkret presentert.
- Resultatene og konklusjonen er troverdig.
- Forfatterne har informert om etisk godkjenning og informert samtykke og har drøftet eventuelle etiske

Sissel Horghagen er ergoterapeut og førstelektor.

Unni Sveen er ergoterapeut, doktorphilos og førsteamanuensis.

problemstillinger.

- Artikkelen viser god sammenheng mellom teoretiske antagelser, problemstilling, metodebeskrivelser, resultatpresentasjon og diskusjon.

Vurdering av vitenskaplig artikkel

Fagredaktørene, som for øvrig er medlemmer av redaksjonskomiteen, leser først det innkomne manuset for å vurdere om det tilfredsstillende generelle krav til publisering i tidsskriftet. Dersom fagredaktørene mener manuset kan være egnet, sender de en forespørsel til personer som har kompetanse på det aktuelle fagområdet og/eller på metoden som er anvendt. Fagfellene må så snart som mulig gi tilbakemelding til fagredaktørene om de tar oppdraget eller ikke. Dersom de spurte har sagt ja til å gjøre en vurdering, har de en tidsfrist på en måned til å gi tilbakemelding på artikkelen.

Redaktøren og redaksjonskomiteen har utarbeidet *Skjema for fagfelle-vurdering i tidsskriftet Ergoterapeuten* på norsk og engelsk. Dette skjemaet sendes til fagfellene når de får tilsendt et manus. Skjemaet inneholder punkter som skal krysses av samt kommenteres. Disse punktene skal tydeliggjøre en begrunnelse for eventuell refusering av artikkelen, eller være retningsgivende for forfatteren dersom denne må gjøre mindre eller omfattende endringer før en eventuell publisering. Redaktør for fagfelle-vurdering lager en konklusjon på basis av egne og fagfellenes kommentarer.

Konklusjonen kan være

- Godkjent
- Godkjent under forutsetning av at små endringer blir foretatt på en tilfredsstillende måte
- Godkjent under forutsetning av at store endringer blir foretatt på en tilfredsstillende måte
- Avslått

Det er gjensidig anonymitet mellom forfatter og fagfellene. Fagredaktørene er de som vet hvem de ulike partene er. Fagfellene kontakter ikke forfatterne direkte, men gjennom det anonymiserte skjemaet. Innholdet i artiklene skal behandles som fortrolig informasjon inntil manuset eventuelt er publisert.

Fagfellene kan bli spurt om å gjøre

en andregangsvurdering dersom de har anbefalt omfattende endringer av artikkelen. Ved andregangsvurdering er tidsfristen to uker. Der vurderes det om artikkelen nå har en tilfredsstillende kvalitet og om forfatteren eller forfatterne har tatt fagfellenes kommentarer til følge. Det lages en avtale mellom fagredaktørene og forfatterne om tidsfrist for revisjon av artikkelen.

Alle korrespondanser mellom partene skjer normalt elektronisk via e-post. Tilbakemelding skjer via *Skjema for fagfelle-vurdering i tidsskriftet Ergoterapeuten*.

Ivaretagelse av forfatterne

Dersom fagfellene mener at artikkelen ikke tilfredsstillende krav for publisering i *Ergoterapeuten*, får forfatterne en kort skriftlig begrunnelse på avslaget. Man kan i enkelte tilfeller anbefale at manuset omgjøres til en annen faglitterær sjanger som for eksempel kronikk eller essay. Det kan være at artikkelen i seg selv er god, men tematisk ikke er egnet for publisering i *Ergoterapeuten*.

Rollen til fagfellene er ikke å være veileder, men å være en som vurderer kvaliteten på manuset. Allikevel oppfordrer vi fagfellene til å være konstruktive i tilbakemeldingene og formulere tydelig hva som skal til for å forbedre kvaliteten på manuset.

Redaksjonens retningslinjer

Som vist i avsnittet ovenfor, har redaksjonskomiteen og redaktøren utarbeidet retningslinjer som manusforfatterne må etterfølge. For at manuset skal kunne publiseres, må det i tillegg til høy kvalitet følge mal for manus (se nedenfor). Redaksjonen ønsker at tidsskriftet *Ergoterapeuten* skal ha en høy etisk standard. Fagfellene må undersøke om manusforfatterne har overholdt etiske retningslinjer. Dette handler om at retningslinjer for informert samtykke er fulgt og om manuset er av en slik art at det må være godkjent av *Regional Komité for Medisinsk forskningsetikk* og eventuelt *Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS*. Fagredaktørene og fagfellene må være årvåkne og sjekke om eventuelle interessekonflikter foreligger, men hovedansvaret for dette ligger på forfatterne. Tidsskriftet Ergo-

terapeuten forholder seg til *Helsinki-deklarasjonen* og *Vancouver-konvensjonen*.

Vurderingsprosessen

Tidsskriftet Ergoterapeuten holder på å lage en oversikt over kvalifiserte fagfeller innen fagområdet ergoterapi/aktivitetsvitenskap. Redaktøren og redaksjonskomiteen håper å kunne arrangere et møte, eventuelt et fagverksted, med aktuelle personer ved Fagkongressen i Bergen høsten 2009. Fagfellene skal ha erfaring fra både klinisk arbeid og forskning. Fagfellene følger de retningslinjene som er presentert tidligere i denne artikkelen og som er i overensstemmelse med generelle prinsipper for kritisk vurdering av vitenskapelige artikler.

Mal for manus

- Artikkelen skal være mellom 4000 – 6000 ord inkludert abstrakt og referanser
- Referansene skal være skrevet i henhold til APA referansesystem (5th edition) eller Vancouver referansesystem (se egen artikkel om dette, samt informasjon på *Ergoterapeutens* hjemmeside)
- Artiklens struktur anbefales å være: introduksjon, metode, resultat, diskusjon
- Linjeavstand: dobbel, skriftstørrelse 12, skrivestil: Times New Roman
- Tabeller og figurer sendes som eget vedlegg
- Det skal gjøres rede for at det ikke er uenigheter forfatterne imellom om rettigheter til manuset

Hva oppnår vi med å publisere vitenskapelige artikler?

I en tid med krav til kunnskapsbasert ergoterapi håper vi gjennom dette arbeidet å bidra til at flere norske ergoterapeuter leser vitenskapelige artikler og nyttiggjør seg forskning fra norske kolleger så vel som utenlandske. Samtidig vil norske ergoterapeuter få en mulighet til å publisere artikler på sitt eget språk. Da dette er et nyoppstartet arbeid, vil vi gjerne ha innspill fra leserne til hvordan vi sammen kan skape en positiv utvikling for faget og tidsskriftet Ergoterapeuten. □